

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Punctum Diff. 1. Respondetur ad quæsitum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

divina. Sed contingentia futurorum non invenit ullam mutabilitatem in scientiam Dei, sed tota mutatio stabit in extrinseco connotato; ita & in presenti;

Nec inde sequetur, admittere nos aliquid superfluum in processione verbi; sicut nec admittitur aliquid superfluum in divina cognitione; quamvis liberorum cognitio, potuerit abesse à Deo.

NOTO 2. Quòd notitia futurorum, quæ habetur à scientia visionis, prioritatem quandam virtutalem habeat: Quia prius origine Filii, supponitur esse omniscius Pater, adeoque noscitur futurorum. Habet etiam & alio titulo prioritatem, quia communicat verbo, ut sit personaliter expressivum futurorum. Quanquam ut repetitò dictum est, sufficit sine ulla prioritate, similitudo durationis & coexistentiæ in illa notitia. Porro sicut omniscientiæ divinæ ipsa visionis scientia adfert formalem expressionem, & repræsentationem futurationis exercitiæ, quam exercitam scientia simplicis intelligentiæ non attingit; ita adferet verbo ut sit personaliter expressivum formalis, & exercitiæ futurationis.

Et sicut quamvis omnipotentia supra essentiam non addat nisi connotationem creaturarum, sicut & scientia simplicis intelligentiæ addit connotationem possibilem; nec tamen obest quo minus ex notitia utriusque procedat verbum; ita nec oberit, quo minus procedat ex scientia visionis, quamvis illa supra notitiam simplicis intelligentiæ, non addat, nisi connotationem futurationis.

Unde negatur talem connotationem nullam intrinsecam perfectionem communicare verbo per modum termini; licet non communicet productivè, communicare, inquam, dicto modo; quia vi illius habet verbum, ut sit personaliter expressivum omniscibilitatis.

Et quamvis accidat verbo, quòd connotet creaturas, independentem ab earundem suppositione, non tamen accidit supposita illa suppositione, carereque potuisset illa perfectione verbum non supposita futuratione; licet carere non possit supposita futuratione, quod in simili de scientia dicendum esset.

NOTO 3. Quòd hic dictum est de notitia visionis, idem conformiter dici debere de notitia conditionata.

DIFFICULTAS III.

Quanam Processio in Divinis sit Generatio?

ORDINARIÈ sic titulum proponunt Auctores. Quare nam processio Verbi, & non processio Spiritus S. sit generatio? Sed utrumque in idem recidit. Est difficultas quam graves Auctores censent non esse huius vitæ, sed sola fide resolvì. Ponit 9. diversas responsiones A-

micus d. 18. à n. 7. Non paucas Arriaga d. 47. Tota ratio difficultatis in hoc stat. Generatio est processio viventis à vivente, in similitudinem naturæ, productio Spiritus S. est processio à Deo viventis personæ in similitudinem naturæ, quia eadem est ejus cum Patre & Filio natura, cur ergo hæc processio non erit generatio? Præter hanc definitionem generationis præ oculis est habenda definitio ipsius naturæ, quòd scilicet per Aristotelem, sit principium motus & quietis. Interim explicationem difficultatis proponamus. *Sit*

Punctum Difficultatis I.

Respondetur ad quæsitum.

SANCTUS THOMAS I. p. q. 27. a. 2. in corpore, Stationem hujus hanc reddit. *In Deo idem est, inquit, intelligere & esse, unde processio Verbi in Divinis dicitur generatio, & ipsum Verbum procedens dicitur Filius;* quasi diceret S. Thom. Ipsum verbum procedit per intellectionem, quæ intellectio est Dei naturæ spectata physicè, consequenter solum verbum vi suæ processiois erit in similitudinem naturæ. Fundatur hæc ratio imprimis in definitione Generationis, quæ definitur esse processio. Hinc S. Thom. ideò dicit intendi generationem à natura, ut producat per illam simile in natura, ut videre est apud eundem I. p. q. 41. a. 5. in corpore. *Omne produciens aliquid, ait, per suam actionem producit sibi simile, quantum ad formam quæ agit, sicut homo generat est similis generanti in natura humana, cujus virtute agit homo.* Fundatur rursus hæc ratio in eo, quòd scilicet formalitas naturæ competat intellectioni, cum ergo respectu verbi, forma quæ Pater generat, ut docet S. Thom. sit natura divina, hæc autem est intellectio, sit ut in illà intendat sibi assimilare verbum, consequenter illud ex vi suæ formaliter processiois erit genitum. E contra verò quia forma quæ produciatur Spiritus S. non est natura, sed volitio, ideò Spiritus S. ex vi suæ formalis processiois non procedit ut formaliter similis in natura; consequenter Spiritus S. productio non erit generatio. *Hoc ipsum*

EXPLICATUR imprimis tali discursu. Ad hoc ut aliquid dicatur esse, filius debet esse in similitudinem naturæ, ut constet ex definitione generationis. Rursus ad hoc ut aliquid dicatur esse in similitudinem naturæ, debet esse in similitudinem primi principii operandi; natura enim definitivè est primum principium motus, ly *motus* non pro mutatione accipiendò; quia Deo mutari non competit; & tamen competit habere naturam; sed ly *motus* accipiendò, pro operatione: Et quia principium primum operandi in cognoscitivo ente, est intellectio; quòd enim aliud? Præcipuè cum non ideò intelli-

patens aliquid intellectivum, quia vult; sed illud vult, quia intelligit; fit ut in cognoscitivo generante, debeat esse generatio, in ratione intellectio: & quia ratio intellectio formali competet verbo, & non Spiritui S. fit ut per regressum, solum verbum sit in similitudinem primi principii operandi, quod est intellectio: fit ut sit in similitudinem primi principii operandi, fit ut sit in similitudinem naturæ, si est in similitudinem naturæ, fit ut sit Filius. Idem

EXPLICATUR deinde sic, Spiritus S. vel procedit in similitudinem principii à quo producit, vel non procedit? Si non procedit, ergo non est Filius vi suæ processio: Nam hæc est in similitudinem naturæ, cum principio producente: Si procedit in similitudinem cum principio producente, ergo non est Filius; quia procedit in similitudinem ad volitionem; quæ est principium ipsius: Si procedit in similitudinem ad volitionem, ergo procedit in similitudinem ad id, quod non est primum principium operandi: Nam volitio, est quid sequens ad intellectio: nam, adeoque non est quid primum; Si non procedit in similitudinem ad id, quod non est primum principium operandi, non procedit in similitudinem naturæ: Si non procedit in similitudinem naturæ, non est Filius. Adde, quod hæc similitudo fundativa rationis Filii, debet esse ex vi processio: Nam homo qui assumetur ad creandum alium hominem, non diceretur genuisse illum, esseque Pater ipsius: Quia non ex vi processio, viventibus debita; similis illi esset in natura. Duo item fratres, sunt similes in natura, unus tamen non est Filius respectu alterius; quia non ex vi processio: ab illo, formaliter habet illam similitudinem.

Et sic

EXPLICATUR 3. Omnis generatio ex definitione sua debet esse in similitudinem naturæ, ergo & aliqua; quia in omni materia verificata universaliter verificari debent & particulares; consequenter & divina generatio, debet esse in similitudinem naturæ. Porro hæc similitudo complex in præfenti cogitari potest. 1. Similitudine identitatis in natura, & hanc similitudinem habet etiam Spiritus Sanctus, utpote eodem cum reliquis personis naturæ. Rursum accipi potest similitudo in natura, deducta ex hoc ipso, quia secunda persona, est Verbum; tamen autem verbum ex ratione sua, dicit similitudinem cum objecto: Hæc similitudo, est quidem propria Filio, & non ita communis cum Spiritu Sancto, sicut prior; non est tamen sufficiens ad rationem Filii, imprimis quia generatio ista debet esse generatio physica; Ergo hæc similitudo physica; non autem purè intentionalis, qualis est similitudo petibilis, à formalitate verbi. Deinde, pone per possibile vel impossibile creaturam, quæ eliciat alium, qui in entitate sit substantia, pone illam

creaturam noscere seipsam, & quidem intuitivè, illa notitia erit substantia, ut supponitur, & erit similis intentionaliter, nunquidne jam illa notitia erit homo? Nunquidne jam habebit corpus, & animam? Nunquid notitia Angelica, si esset substantia, terminareturque ad suam noscendam substantiam, hoc ipso esset filius. Ergo apparet similitudinem intentionalem, non esse similitudinem fundantem similitudinem quæsitam physicam, & sufficientem ad esse Filii.

Tertia similitudo est, quæ est aliquid simile producenti, in eo ipso in quo producit; & hæc est requisita ad generationem, cuius ratio est, petibilis ex ipsa definitione generationis, quæ dicitur esse, Processio in similitudinem; seu in eo in quo procedit, vel producitur similis. Quia verò sola secunda persona in eo, in quo producit, est similis naturæ, fit ut sola secunda persona sit Filius. Quod verò sola secunda persona in eo, in quo producit, sit similis naturæ divinæ, hoc inde probatur, quia natura divina est de linea intellectio, & secunda persona in eo in quo producit, hoc est in ratione Verbi, est etiam de linea intellectio: Hinc fit, ut sola secunda persona, sit Filius. Quia verò Spiritus S. in eo, in quo producit, est de linea volitionis, utpote amor personatus, natura autem divina non est de linea volitionis, fit ut non sit similis Spiritus S. in eo, in quo producit, adeoque nec Filius.

DICES 1. cum amico. Constitutivum Dei, non esse intellectio.

RESPONDETUR. Quod natura sub formalitate naturæ, sit in Deo intellectio, non est articulus fidei, sed sola doctrina Theologica, fundata ut dixi in auctoritate Arist. hinc ratio etiam quam assumpsimus non est de fide, sed probabilitatis Theologica.

DICES 2. cum eodem, sequi ex hac doctrina Spiritum S. vi suæ processio non esse æque Deum, ac Filium, immo vi suæ processio non esse formaliter Deum, sed tantum proprietatem Dei, proinde vi suæ formalis constitutionis personalis, non esse æque Deum ac Filium, nec univocè personam divinam, nec processio ejus posse dici processio Dei; quia non tendit formaliter ad communicandam Deitatem. Idem arg. sic ulterius proponi potest; Spiritus S. ex vi suæ processio, essentialiter est Deus; Ergo ex vi suæ processio est similis in natura; consequenter processio illius, erit generatio.

RESPONDERI solet. Spiritum S. licet ex vi suæ processio secundariò, indirectè, & solum identicè ac materialiter, essentialiter sit Deus; non tamen primariò & formaliter; ad eum modum, quo vi verborum ponitur directè v. g. corpus, concomitanter autem sanguis; & ad eum modum, quo forma habet in se plures gradus entis, & tamen non nisi secundum gradum

R. P.
MŁOD
NOWSKI
om. de. Z.
VI

dum specificum primò & per se determinat & specificat, quamvis ad illam specificationem etiam reliqui gradus requirantur: Sic primò & per se processio Spiritus S. communicat amorem, quamvis identicè & materialiter communicet etiam Deitatem. *Hæc responsio*

NON SATISFACIT. Tum quia decus adhuc formæ est, quòd nonnisi secundum rationem ultimam specificet, dedecus autem Spiritus S. esset nonnisi materialiter & identicè esse Deum, diffinitasque esset in sensu verborum, præcipuè attendendo ad placitum Christi D. si vi consecrationis corporis poneretur etiam sanguis directè, tale autem nihil in præsentem ostendipoteest. Tum quia si fieri potest debet salvari, ut Spiritus S. primò & per se sit Deus, & simul non sit Filius, ne ex hac inæqualitate materialiter & formaliter communicat Deitatis, detur cavillationibus locus. Tum quia satis videtur ad deferendam hanc responsionem, quòd concedat Spiritum S. vi processionis primò & per se non esse Deum.

RESPONDETUR 2. Negando sequelam; licet enim in eo, in quo producit, non sit similis in natura, sufficit ut vi productionis, in formalitate amoris personati, competat illi primò habere formaliter communicatam Deitatem, & licet Spiritus S. ex vi suæ processionis sit essentialiter Deus; quia tamen in eo in quo producit, non est similis in natura, fit ut non sit Spiritus S. Filius.

RESPONDETUR 3. Fundamento habito in S. Thom. hic p. I. q. 36. a. 2. in corpore, scilicet Spiritum S. habere Deitatem vi processionis divinæ; non autem vi processionis suæ, seu processionis per voluntatem. Nec inde sequetur, Filium Dei præ Spiritu S. perfectioni modo esse Deum; cum enim radix omnis perfectionis sit Deitas, quæ eadem in utroque est, fit ut eandem perfectionem utrique conferat.

ADDO. Condistingueudas esse has propositiones; ex vi processionis, habet formaliter communicatam, naturam divinam, Spiritus S. & aliam hanc: Ex vi processionis formaliter, habet communicatam, naturam divinam Spiritus S. Prior est vera; neque enim materialiter & identicè est Deus; alias non esset ita Deus, sicut Pater, & Filius, qui formaliter est Deus. Nec ex hac concessa sequitur illum esse Filium, quia ex eo, quòd aliquis formaliter sit homo, non sequitur esse Filium, sed tantum quòd sit homo formaliter, ex vi processionis, seu in eo in quo producit similis naturæ humanæ. Secunda autem propositio est falsa; reddit enim hunc sensum, ex ipso processionis modo, procedit Spiritus S. in similitudinem naturæ. Et si hæc esset vera, tum primò argueretur Spiritum S. esse Filium. Illustrari id potest tali instantiâ, si creetur homo ab alio homine, divini-

tus ad elevato, vera erit ista propositio, ex vi productionis, est formaliter homo; falsa autem hæc, ex vi productionis formaliter, est homo; quia reddit hunc sensum: Ex vi processionis formaliter, est illic similitudo in natura, adeoque generatio.

INSTAT 1. Ad hoc, ut dicatur, Petrus esse filius Pauli, sufficit, quia ex vi processionis est homo: Ergo etiam ad hoc, ut dicatur Spiritus S. esse Filius, sufficit, quia ex vi processionis, communicatur illi Deitas.

RESPONDETUR. Præter jam dicta, ex dictis hoc in particulari applicando, disparitatem esse, quia homo in eo, in quo producit, est jam in similitudinem naturæ, adeoque Filius; jam autem in Divinis, non omne quod producit, in eo in quo producit, est de linea intellectio- nis, seu in similitudinem naturæ divinæ.

INSTAT 2. Spiritus S. habet naturam divinam; Ergo est in similitudinem naturæ, habet etiam communicatam ab alio, ergo ex vi processionis.

RESPONSUM est jam, ex vi quidem processionis, sed non in eo, in quo producit habendo similitudinem quæsitam.

INSTAT 3. Amicus, Spiritus S. ex vi suæ processionis formaliter producit, ut hypostasis divina; nam quidquid est terminus per se productionis, per se procedit vi productionis. Hypostasis Spiritus Sancti, est per se terminus spirationis passivæ; Ergo per se vi suæ processionis, procedit, ut subsistens in natura divina. Quod ipsum ulterius in hoc fundatur, quia hypostasis immediatè ordinatur ad naturam, quàm ad proprietates naturæ: Sed per nos volitio non est natura, sed Proprietas naturæ; Ergo hypostasis Spiritus S. vi suæ processionis, formaliter non procedit, ut immediatè subsistens in volitione, sed in natura divina.

RESPONDERI potest. Spiritum S. ex vi processionis formaliter non procedere ut hypostasim divinam; sed ut amorem subsistentem. Ratio, quia id primò formaliter & per se est terminus productionis, quod primò & per se respondet principio productivo; principium autem productivum Spiritus S. est volitio, cui primò & per se respondet amor. Et quia hic amor productus, non distinguitur virtualiter à subsistentia, fit ut procedat tertia persona tanquam amor subsistens. Idemque proportionaliter dicendum de verbo, quod procedit tanquam intellectio personata. Quod si ulterius quæras, quæ sit distinctio inter amorem, v. g. subsistentem, & inter hypostasim divinam? Hæc assignari poterit, quia in amore subsistente est concretum, quod immediatè non dicit naturam, sed de linea volitionis, terminum subsistentem; jam autem hypostasis divina, dicit concretum ex natura & subsistentia. Hinc illa propositio; Hypostasis immediatè ordina-

tur

ad naturam distinguenda est; quod vera sit
de creatis, quia in creatis nihil producit sub-
stantialiter & terminabiliter à substantia, nisi
natura. Nec inde sequetur, quod verbum im-
mediate non procedat in similitudinem naturæ,
quod verbum sit intellectio personata; suf-
ficere enim quod in quo producit, & quo pri-
mo terminatur, sit in similitudinem naturæ;
quia est de linea intellectio.

Sed hic urgetur auctoritas Joannis Theolo-
gici Flor. Sess. 18. & 19. sed illic non plus vult
Joannes Theologus, quam quod natura exigi-
ta etiam substantiæ Spiritus S. concurrat
et principium communicativum, hoc est exi-
gens communicari.

Ad instantiam hanc tertiam, etiam fultam
hæc auctoritate sic aliter, responderi potest.
Transseat quod producat Spiritus S. ut hypo-
stasis divina, transeat quod hypostasis imme-
diatus ordinetur ad naturam; inde non seque-
tur fore jam Spiritum S. Filium: Quia in eo, in
quo producit, non est in similitudinem natu-
ræ, quæ est intellectio.

Punctum Difficulta- tis 2.

*Obiicitur principalis Obiectio, & proponuntur
aliorum Explicationes.*

Dicitur 3. Natura divina non minus est in-
tellectio, quam volitio: Ergo cum Filius
in eo, in quo producit sit de linea non nisi in-
tellectionis, non erit in similitudinem naturæ;
quia ipsa natura, est etiam volitio.

Hæc obiectio ut solvatur, decidenda venit
quæstio. *An intellectio & volitio distinguantur
virtualiter*: Si enim non distinguantur
virtualiter; æque etiam volitioni atque intel-
lectioni competet esse naturam: Attigimus hoc
punctum discurrendo de hac propositione, in-
tellectus generat, diximusque attendendo ad
verba PP. ex quibus illic argum. procedebat,
ex quas examinare unicum erat intentum, quod
non ita clare colligatur. Sed nunc de ipso ob-
iecto, quantum quidem conformiter ad tuen-
dam præsentem rationem dicendum sit, discu-
renda venit.

RATIO 1. est ponendæ talis distinctionis:
Quia non potest melius ostendi; cur processio
sua sit generatio, quam hæc, quia Filius in eo
in quo producit, est de linea intellectio, &
ipsa autem natura divina, est intellectio: Sed
composita distinctione virtuali inter intellectio-
nem, & volitionem, non poterit hæc, defendi
ratiō: Quod ipsum prob. quia illa natura nemi-
recogitante, non minus erit intellectio, quam
volitio: Ergo si Filius est in similitudinem na-
turæ, deberet esse in eo, in quo producit, &

de linea intellectio, & de linea volitionis,
quod falsum est. Hoc ipsum sic aliter declara-
tur, quia duo tantum essent modi defendendi
hanc rationem. Primus, quo utitur Quiros d.
15. à n. 163. Quia Filius, ut realiter distinctus à
suo principio producente, est similitudo produ-
ctæ illius speciali ratione: Sed hoc non subsistit;
quia similitudo dicit convenientiam ab utrinque;
quæ autem hic convenientia, si Filius dicit non-
nisi intellectio, productam; natura autem
etiam volitionem? Secundus modus est, quem
etiam, supra adhibuimus ad evitandas phrasas
PP. quia scilicet simile est brutum homini ra-
tione animalitatis, & non ratione rationalitatis,
quamvis hæc duo sint indistincta virtualiter; ita
etiam quod possit esse Filius in similitudinem
intellectionis, & non volitionis; licet hæc in-
ter se virtualiter non distinguantur: sed ad de-
fensionem præsentis rationis, id non conducit;
Si enim natura est simul etiam volitio, & Filius
est in similitudinem naturæ, deberet etiam esse
in similitudinem volitionis; ad eum modum,
quo si brutum in natura esset simile homini, de-
beret esse simile, etiam rationalitati. Deinde
brutum est simile homini ratione connotato-
rum extrinsecorum; neque enim ratione recti,
est simile; Filius autem debet dicere similitudi-
nem in ipso recto, in ipsa natura; rectum autem
diceret & intellectio, & volitio. Et sic
ut ad Filiationem creatam non sufficit similitu-
do præcisè ratione connotatorum; ita nec suffi-
cit ad filiationem increatam.

RATIO 2. est, quia ubi reperiuntur familia
prædicata, his: Natura communicatur, Pater-
nitas non communicatur, illic reperitur distin-
ctio virtualis; sed in præsentia talia prædicata re-
periuntur, quia producta intellectio passiva,
seu verbo, hoc ipso est processio in similitudi-
nem naturæ, & producta amore passivo, seu Spi-
ritu S. non est processio in similitudinem natu-
ræ; Item Filius hoc ipso quia est in similitudi-
nem intellectio, est in similitudinem naturæ,
& Spiritus S. hoc ipso, quia est in similitudinem
amoris, non est in similitudinem naturæ, &c.
Ergo habentur prædicata familia huic, natu-
ra communicatur, Paternitas non communi-
catur.

RATIO 3. est, quia argum. in oppositum non
convincunt; ex alia parte ad defensionem al-
latæ rationis, est hoc necessarium. *Ad solven-
das rationes*

NOTO 1. Quod ad salvandas locutiones PP.
sufficiat ut volitio, & intellectio sit idem reali-
ter, sufficitque ut natura divina sit idem realiter
cum eo, quod sibi complacet in suo cultu, &c.
sitque radix volitionis.

NOTO 2. Quamvis natura sit perfectio sim-
pliciter simplex, non est necesse, ut omnem per-
fectionem formaliter contineat; neque enim
id

R. P.
H. MŁOD
NOWSKI
om. de. Z.
VI